

Χαιρετισμός στον καθηγητή John Traill

Οι επιγραφικοί οι ενδιατρίβοντες στην μελέτη των Αττικών επιγραφών και οι ασχολούμενοι με την Αττική Τοπογραφία ανατρέχουν συχνότατα στα έργα του τιμωμένου μας, σεβαστού καθηγητού Traill, τόσο στο *The Athenian Councillors* που συνέγραψε από κοινού με τον μέντορά του, Benjamin Dean Meritt, τον αρχηγέτη των Αττικών επιγραφικών σπουδών στην Αμερική, όσο και στα δύο προσωπικά του έργα, το *opus magnum* του, *Persons of Ancient Athens*, και στον απαραίτητο οδηγό και παραστάτη των τοπογραφούντων αρχαιολόγων, μεταξύ αυτών μάλιστα των Ελλήνων· λέγω την μελέτη του *The Political Organization of Attica*. Και τα τρία είναι έργα αναφοράς και *εκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ* για τους μελετητές των Αττικών πραγμάτων.

Ο Traill ευτύχησε στα πρώτα επιστημονικά βήματά του να έχει σπουδαίους καθοδηγητές στον σκολιό, μακρὸ και ανάντη δρόμο των Αττικών επιγραφών και της Αττικής τοπογραφίας. Στο Harvard, όπου έκανε τις μεταπτυχιακές του σπουδές είχε καθηγητή τον Sterling Dow. Στην Αθήνα ως φοιτητής της Αμερικανικής Σχολής είχε δάσκαλο τον Εὐγένιο Vanderpool. Από εκείνον, όπως και αρκετοί άλλοι νεαροί Αμερικανοί και Καναδοί σπουδαστές, νέοι φανατικοί για γράμματα, έγνώρισε την Ελλάδα και έμαθε να αγαπά και να σέβεται τον τόπο και τον Ελληνικό τρόπο. Σε εκείνον οφείλει την γνωριμία και την καθοδήγηση στην Αττική τοπογραφία. Από τον Vanderpool έμαθε να αγαπά τις λαϊκές ταβέρνες και τον *πότον*, μάλιστα την ρετσίνα· στην «Ήπειρο» και τα άλλα ζυθουσιότοια και ταβερνεΐα της περιοχής πλησίον της αρχαίας Αγοράς ήσαν μόνιμοι θαμώνες οι μαθητές του Vanderpool, ο Geagan, ο Threatte, ο Langdon, ο σημερινός τιμωμένος μας John Traill, και άλλοι διαλεκτοί και φερέλπιδες νέοι ερευνητές. Ίσως δὲν ἔτυχε να έχουν διαβάσει, άλλα ασφαλώς πάμπολλες φορές είχαν νοιώσει πίνοντας τους εὐφρόσυνους λόγους του κυρ Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη:

ἦτο ὠραῖον ρετσινάτον, ὅλο ἄρωμα καὶ πτήσις καὶ ἀφρός.

Ο τρίτος του δάσκαλος, μέντωρ και μεγάλος φίλος υπήρξε ο Meritt. Σε αυτόν οφείλει την συστηματική ένασχόληση τόσο με τους βουλευτικούς και πρυτανικούς καταλόγους, όσο και με την Αττική προσωπογραφία. Ο δάσκαλος εμπιστεύθηκε τον άξιο μαθητή και υπήρξε γενναιόδωρος. Και νέες επιγραφές του παρεχώρησε να δημοσιεύσει και του ένιπιστεύθηκε την συνέχιση της *Αττικής Προσωπογραφίας*. Το σχέδιό του να έτοιμάσει νέα βελτιωμένη έκδοση του μνημειώδους έργου του Kirchner, της *Prosopographia Attica*, είχε από πολλών ετών θέσει σε εφαρμογή ο Meritt και πέραν της προσωπικής του εργασίας ανέθετε κατά καιρούς την σύνταξη δελτίων σε συνεργάτες του, νεώτερους ερευνητές, τον Kendrick Pritchett, τον Tony Raubitschek την Daphne Hereward και ολίγους άλλους, κυριώτατα όμως στον εξαίρετο Έλληνα επιγραφικό Γεώργιο Σταμίρη, που υπήρξε βοηθός και στενός συνεργάτης του Meritt στο Institute for Advanced Study επί 13 συναπτά έτη, από το 1948 έως το 1961. Η

έμπιστοσύνη που έδειξε ο Meritt στον Traill δεν διεψεύσθη. Έκτος της δημοσιεύσεως βουλευτικών καταλόγων στο περιοδικό *Hesperia* και της συνδημοσιεύσεως μαζί με τον δάσκαλο των *Athenian Councillors* στην σειρά των μπλε τόμων της Αρχαίας Άγοράς, ο Traill άφιεύθηκε στην σύνταξη σε εύρύτερη πλέον βάση, και με την χρήση της τεχνολογίας και των δυνατοτήτων των υπολογιστών, της προσωπογραφίας που τώρα θα περιελάμβανε εκτός των Αθηναίων πολιτών και των γυναικών, τους ξένους, μόνιμους και περιστασιακούς κατοίκους των Αθηνών και τους δούλους. Η σύνταξις του τιπάνιου αυτού έργου, έργου ζωής του Traill, στο όποιο συνέβαλε μεγάλως και ή οικογένειά του, εκράτησε πλέον των τριανταπέντε ετών. Ο πρώτος τόμος των *Persons of Ancient Athens* δημοσιεύθηκε τὸ 1994 και ὁ 21ος, ὁ τελευταίος, τὸ 2012. Άλλά ὁ γεραρός γέρον δὲν αφήνει τὸ αγαπημένο πνευματικό του τέκνο. Έξέδωσε δύο ακόμη τόμους, με *Προσθετά και Διορθωτά* τὸν τελευταίον τὸ 2021. Είμαι δὲ βέβαιος ὅτι θα έτοιμάζη και τρίτον, και οί ανακοινώσεις του Συμποσίου ασφαλῶς θα του προσφέρουν νέο και άρκετὸ ὕλικὸ γιὰ τὰ Addenda et Corrigenda του.

Η δημοσίευσις καταλόγων βουλευτῶν και πρυτάνεων και ή σύνταξις του opus magnum, των *Persons of Ancient Athens*, επέβαλλε νὰ έρχεται στην Έλλάδα συχνά, γιὰ νὰ μελετᾶ τόσο στην άρχαία Άγορά, στην άποθήκη της Στοᾶς Άττάλου, ὅσο και στο Έπιγραφικὸ Μουσείο, ὡστε ἐξ αὐτοψίας νὰ συλλέγη τὰ νέα ὀνόματα και κατὰ περίπτωσιν νὰ ἐλέγη τις παλαιᾶς ἀναγνώσεις. Η προηγηθεῖσα διδασκαλία, ή συναναστροφή με τὸν Εὐγένιο Vanderpool, τὰ συχνὰ ταξίδια, ή παραμονή, και τὸ ἀντικείμενο της σπουδῆς ὑπῆρξαν καθοριστικὰ γιὰ την στενή και αγαπητική σχέση του Traill με τὸν τόπο και τοὺς ἀνθρώπους.

Η πατρίδα και οί Έλληνες ὁμότεχνοι ὀφείλουν στον Traill πολλά, διότι ἀγάπησε την Έλλάδα, ἔμαθε την νέα Έλληνική και ἐπιδιώκει πάντοτε νὰ την ὀμιλεῖ. Άνήκει στην παλαιά, ἐκλείπουσα πλέον, γενεὰ των Άμερικανῶν και Καναδῶν Έλληνιστῶν που θεωροῦν ὅτι ὁ Έλληνικὸς πολιτισμὸς, άρχαίος, μεσαιωνικὸς και νεώτερος, συνιστοῦν ἀδιάσπαστη συνέχεια και ἐνότητα και ὅτι ή γνώση του νεοῦ Έλληνισμοῦ συμβάλλει ἀποφασιστικὰ στην κατανόηση του άρχαίου Έλληνικοῦ κόσμου.

Εῖναι ἀπὸ τοὺς ἐλάχιστους, –και τώρα με τὸν θάνατο του David Jordan, του Leslie Threatte και του Ron Stroud, ὁ κύκλος ἐμίκρυνε ακόμη περισσότερο–, που ἐξ ἐπιλογῆς συναναστρέφεται και ἔχει σταθερῆς φιλίες με Έλληνες, ταξιδεύει στην ὕπαιθρο, περπατᾶ, και ἀπολαμβάνει την καλή παρέα και τὸ κρασί στὰ λίγα ἐναπομείναντα παλαιὰ ταβερνεῖα.

Η Έλληνική Έπιγραφική Έταιρεία ἔχει παλαιὰ σχέση με τὸν τιμῶμενο, και μερικὰ μέλη της, μεταξύ των και ὁ ὀμιλῶν συνδέονται μαζί του με μακρὰ φιλία. Και ή φιλία του μάς τιμᾶ. Ὑπῆρξε, και παραμένει, ὁ Traill σταθερὸς ὑποστηρικτῆς και κήρυκας του έργου της Έταιρείας και, ὅποτε του ἐζητήθη, προσέφερε, και συνεχίζει νὰ προσφέρη, ἀφειδῶς τις γνώσεις και την πείρα του στὰ μέλη της.

Τὸ δὲ Έπιγραφικὸ Μουσείο, που στεγάζει την σημερινή ἐκδήλωση πρὸς τιμὴν του ὑπῆρξε και γιὰ τὸν Traill, ὅπως και γιὰ πολλοὺς ακόμη ἐπιγραφικούς, μάλιστα Άττικούς, home sweet home, γιὰ νὰ ἐπαναλάβω την θερμὴ φράση της Lillian Jeffery.

Σεβαστὲ καθηγητὰ Traill, φίλτατε Ἰωάννη

Ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου καὶ τῆς Ἐταιρείας μας νὰ ὀργανώσωμε καὶ νὰ Σὰς ἀφιερῶσωμε, –ἐπ’ εὐκαιρία τοῦ ταξιδιοῦ σας μετὰ ἀπὸ τέσσερα ἔτη–, τὸ Ἄττικὸ Ἐπιγραφικὸ καὶ Τοπογραφικὸ Συμπόσιον, εἶναι ἐλάχιστο δείγμα τιμῆς καὶ μικρὸ ἀντίδωρον γιὰ τὴν γενναία συνεισφορὰ Σας καὶ τὴν μεγάλη συμβολή Σας στὴν μελέτη τῶν Ἀττικῶν ἐπιγραφῶν, τῆς Προσωπογραφίας καὶ τῆς Ἀττικῆς Τοπογραφίας, ἀλλὰ καὶ ἔνδειξις τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης μας γιὰ τὴν σταθερὴν, εὐλικρινή Σας ἀγάπην καὶ μακρὰ σχέσιν μετὰ τὸν τόπον καὶ τοὺς Ἕλληνας.

Εἰς ἔτη πολλά.

Χαίροις ἡμῖν, φίλε Ἄττικέ